

BANKA YÖNETİCİ VE ORTAKLARININ İFLASINDA USUL VE İSPAT

*(Procedure And Evidence Wiht Respect To Bankruptcy Of Bank Manager And
İts Partners)*

Handan ORUÇ ÖMEROĞLU¹

ÖZ

Bu çalışmanın konusu banka yönetici ve ortaklarının doğrudan iflas yoluyla takip edilmeleri durumunda uygulanacak yargılama usulü ve ispatına ilişkindir. Banka yönetici ve ortaklarının şahsi sorumlulukları 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Çalışmamızda öncelikle banka yönetici ve ortaklarının bankaya verdikleri zarar ile sınırlı olarak doğrudan iflas yoluyla takip edilebilmeleri için gerekli olan maddi şartlar üzerinde kısaca değinilmiştir. Akabinde banka yönetici ve ortaklarının doğrudan iflas yoluyla takip için hukuk muhakemesi ve icra ve iflas hukuku bakımından gerekli olan şartlar incelenmiştir. Nihayet çalışma sırasında edindiğimiz kanaatler ise, "Sonuç" kısmında topluca yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Banka, banka yönetici ve ortakları, doğrudan iflas, sınırlı sorumluluk, ispat.

ABSTRACT

The subject of this study is the proceeding and proof to be applied in the case of bank directors and their partners are to be followed directly by bankruptcy. The personal responsibilities of bank directors and their partners are regulated in Article 110 of the Banking Law No. 5411. In this study, firstly, the financial conditions required for bank directors and partners to be followed through direct bankruptcy, limited to their damage to the bank, are briefly mentioned. Subsequently, for the pursuance through direct bankruptcy, conditions required for civil procedure and debt enforcement and bankruptcy law were examined. The views we made during the study are collectively included in the "Conclusion" section.

1 Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Doktora Öğrencisi, handanoruc@yahoo.com.

Keywords: Bank, bank director and their partners, direct bankruptcy, limited responsibility, proof.

GİRİŞ

Çalışmamızda birer güven kurumu niteliğinde olan bankalarla ilgili olarak, kişisel sorumluluk kapsamında, banka yönetici ve ortaklarının doğrudan şahsen iflas yolu ile takip edilmeleri usulünü incelemiş bulunmaktayız. Bu kapsamda, banka yöneticilerinin şahsen doğrudan iflas yoluyla takip edilebilmeleri gerekli şartların oluşmasından sonra, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu tarafından bu konuda karar verilmesi ve bu karar üzerine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu² tarafından görevli ve yetkili mahkemede dava açılarak iflas talebinde bulunulması durumunda uygulanacak yargılama usulü incelenmiştir. Çalışmamız iki kısımdan oluşmakta olup; ilk kısımda, banka yöneticilerinin şahsen doğrudan iflas yoluyla takip edilebilmeleri için gerekli şartların oluşmasından sonra Fon Kurulu tarafından bu konuda karar verilmesi ve bu karar üzerine TMSF tarafından görevli ve yetkili mahkemede dava açılarak şahsen iflas talebinde bulunulması durumunda uygulanacak yargılama usulü incelenmiştir. Çalışmamızın ikinci kısmında ise, dava aşamasında ispat külfeti incelenmiştir.

- 2 Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ; 22.07.1983 tarihinde yürürlüğe giren Bankalar Kanununa ilişkin 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bankalardaki tasarruf mevduatını sigorta etmek amacıyla tüzel kişiliği haiz olarak, 5411 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler çerçevesinde tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacı ile kurulmuştur. Konumuz kapsamında görev ve yetkileri şunlardır: Yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankadaki sigortalı mevduatı ve sigortalı katılım fonunu ödemesini müteakip, mevduat ve katılım fonu sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflâsını istemek, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden banka hakkında iflâs kararı verilmesi halinde, iflâs idaresinin görev ve yetkilerine sahip olarak bankayı tasfiye etmek, iflas kararı verilmeyen hallerde bankanın iradi tasfiyesini, banka genel kurul kararı aranmaksızın ve Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerin infisah ve tasfiyeye ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın tasfiye kurulu üyelerini atamak suretiyle gerçekleştirmek, müflise ait menkul ve gayrimenkullerin satışını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın gerçekleştirmek, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankada mevduat ve katılım fonu sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik olarak gerekli göreceği her türlü tedbiri almak, bankanın yöneticilerinin ve denetçilerinin kanuna aykırı karar ve işlemleriyle banka hakkında 5411 sayılı Kanunun 71 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti halinde, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olmak üzere bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek doğrudan şahsen iflâslarına karar verilmesini yetkili ve görevli mahkemeden talep etmek, bu karar ve işlemler bankanın hâkim ortaklarına menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden bu işlemleri uygulamak, Mahkemece iflâsına karar verilenler hakkındaki takibi yürütmektir.

I. GENEL OLARAK BANKA YÖNETİCİ VE ORTAKLARIN İFLASI

Türk Hukuk Sisteminde, “İcra ve İflas Hukuku”nda, farklı cebri icra yolları kabul edilmiş ve bu takipler için ayrı bir düzenleme yapılmıştır. Söz konusu takip yolları, en genel anlamıyla yapılan bir ayırımla, cüz’i ve külli icra olarak iki şekilden oluşmaktadır. Hangi takip yolu seçilirse seçilsin amaç, borçlunun malvarlığının paraya çevrilmesi neticesinde elde edilecek parayla alacaklıların tatmin edilmesidir. Cüz’i icra olarak bilinen takipte, borçlunun karşısında bir ya da birkaç alacaklı bulunmakta ve borçlunun malvarlığı içerisinde bulunan mal ve haklardan bir veya birkaçı cebri icranın konusunu teşkil etmektedir³. Ancak, külli icra olarak bilinen iflasta, borçlunun karşısında bütün alacaklılar bulunmakta ve takibin konusunu borçlunun bütün malvarlığı oluşturmaktadır⁴. İflas tasfiyesi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 184 üncü maddesinde de belirtildiği üzere, müflisin haczedilebilen mallarının paraya çevrilerek, iflas alacaklarına tahsis edilmesidir⁵.

Alacaklıların tatminine yönelik olan iflasta tasfiye üç temel aşamadan oluşur. Bunlar; masanın teşkili, masanın idaresi ve masanın tasfiyesidir. Genel olarak cüz’i icranın külli icradan farkı; iflas tasfiyesinde, cüzi icradan farklı olarak, masanın idaresinde ve tasfiyesinde resmi organların yanında, özel organlar da görev yapmaktadır⁶. Masanın teşkili safhasında görevli organ iflas dairesidir. Masanın idaresi safhasında ise, resmi organların yanında özel organlar da görevlidir. Özel organlar, alacaklılar toplanması ile iflas idaresidir. Bu organlar, resmi sıfatı olmaksızın iflas tasfiyesini gerçekleştirirler. Müflisin mallarının masrafları karşılayacağı anlaşılırsa, adi tasfiye usulüne göre tasfiye yapılır. Adi tasfiye usulünde önce birinci alacaklılar toplantısı yapılır ve alacaklılar tarafından önerilen adaylar arasından, icra mahkemesince iflas idaresi seçilir. Seçilen iflas idaresi; masa alacaklarını tahsil eder, acele satışları yapar, üçüncü şahısların istihkak iddiaları

3 KURU Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder; **İcra ve İflas Hukuku**, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 25.

4 KURU Baki; **İstinaf sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 920; POSTACIOĞLU İlhan E.; **İflâs Hukuku İlkeleri**, C. I, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayinevi, İstanbul, 1978, s. 5; ÜSTÜNDAĞ Saim; **İflâs Hukuku**, İstanbul, 2009, s. 4; BERKİN Necmeddin M.; **Tatbikatçılara İflâs Hukuku Rehberi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayinevi, İstanbul, 1972, s. 9; MUŞUL Timuçin; **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, 6. Baskı, Adalet Yayinevi, Ankara, 2017, s. 97-98; PEKCANİTEZ Hakan / ATALAY Oğuz / ÖZKAN SUNGURTEKİN Meral/ÖZEKES Muhammet; **İcra ve İflas Hukuku**, 17. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, s. 36.

5 TAŞPINAR AYVAZ, Sema; **İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006, s. 93.

6 PEKCANİTEZ/ATALAY/ÖZKAN SUNGURTEKİN/ÖZEKES, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 36.

hakkında karar verir, iflas alacaklılarını araştırır ve sıra cetveli düzenler. İkinci alacaklılar toplantısının yapılmasının ardından ise masa malları satılır ve paralar paylaşılır. Tasfiye işlemlerinin gerçekleştirilmesinin ardından iflas idaresi, iflas kararını veren ticaret mahkemesine başvurarak iflasın kapanmasına karar verilmesini talep eder⁷. Bu şekilde iflas idaresi, tasfiye işlemlerinin tamamını gerçekleştirmiş olur.

İflas yolu ile takip, ancak Ticaret Kanunu gereğince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulunanlar ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflasa tabi oldukları belirtilen gerçek veya tüzel şahıslar hakkında yapılır (İİK. md. 43, TTK. md. 12). Bir kişinin tacir olup olmadığı ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre belirlenmektedir. Türk Ticaret Kanunu'na göre bir kimsenin tacirlik sıfatını belirlerken; gerçek kişiler için bir ticari işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işletmemesi gerekir⁸. Tüzel kişiler bakımından ise ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşları tacir sayılırlar. Buna göre ticaret şirketi olan kollektif şirketler, komandit şirketler, anonim şirketler, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ve limited şirketler tacir olup, iflasa tabidirler.

Bu kapsamda, Türk hukukunda iflasa tabi kişiler üçlü bir ayırıma tabi tutulabilir. Bunlardan ilki, tacirlerdir. İkincisi, tacir olmadıkları halde tacirlere ilişkin hükümlere tabi tutulan kişilerdir (TTK. md. 12/ III). Nihayet üçüncüsü ise, tacir olmamaları veya tacirler hakkında hükümlerin uygulanmasına rağmen özel kanunlar ile iflasa tabi kılınmış olan kimselerdir. Bunlar bankanın hâkim ortakları ve yöneticileri (Bankacılık Kanunu md. 110) ile sermaye piyasası kurumlarında işlem gören şirketlerin yüzde onundan fazla, 10/100, paya sahip ortakları ile bu şirketlerin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticileridir (Sermaye Piyasası Kanunu md. 98). Bu üçüncü gruba ortak olduğu şirketin ödenmeyen borçlarından ikinci derecede sınırsız sorumlu olan kollektif şirket ortakları (TTK. md. 238/II, 239) ile komandit şirkette komandite ortakları da eklemek gerekir (TTK. md. 317).

7 KURU/ ARSLAN/ YILMAZ, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 26.

8 PEKCANİTEZ/ATALAY/ÖZKAN SUNGURTEKİN/ÖZEKES, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 38.

II. BANKA YÖNETİCİ VE ORTAKLARININ İFLASINDA USUL

Bankalar, anonim şirket olarak kurulması mecburi ve hükümetten aldığı imtiyaz ile mevduat toplayan (aktif), kredi veren (pasif), aradaki farktan kar sağlayan, ödemelere aracılık eden, sigorta acenteliği yapan ve değerli maden ticareti alanında faaliyet gösteren güven esasına göre çalışan ticari işletmelerdir⁹.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesine göre bir bankanın yöneticilerinin ve denetçilerinin¹⁰ kanuna aykırı karar ve işlemleriyle banka hakkında 71 inci madde hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti halinde¹¹, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olarak¹² bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, Fon Kurulu kararına istinaden ve TMSF'nin talebi üzerine doğrudan şahsen iflaslarına mahkeme tarafından karar verilebileceği düzenlenmiştir. Bu suretle tahsil edilen tutarın Fon tarafından ödenen mevduat ve katılım fonu tutarı ve fer'ileri mahsup edildikten sonra bakiye kısmı tasfiye halindeki veya iflasa tabi bankaya iade edilir.

Mahkeme tarafından iflasına karar verilenler hakkındaki takibin Fon tarafından yürütüleceği ve 110 uncu maddeye göre iflası istenenler hakkında mahkemece İcra ve İflas Kanunu'nun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda, iflas idaresinin görev ve yetkileri Fon tarafından yerine getirilir.

Söz konusu düzenleme, banka yöneticilerinin şahsen iflası bakımından şu özelliği açıkça ortaya koymaktadır: Banka yöneticilerinin

9 Banka tanımları hususunda bkz. TEKİNALP Ünal; **Banka Hukukunun Esasları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 32; OĞUZ Sefer; "Bankacılık Kanunu Kapsamında Banka Yöneticilerinin Şahsi Sorumlulukları", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 8, Sayı 1, 2017, s. 257.

10 Bankacılık Kanunu'nun 3 üncü maddesinde yöneticiler; bankanın yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imza yetkisine sahip mensuplarından; bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerden oluştuğu sayma yöntemi ile düzenlenmiştir.

11 Bu konuda bkz. HELVACI Mehmet; **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu**, Beta Yayınları, İstanbul, 2001, s. 29; TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 163; DOĞRUSÖZ Hanife; **Banka Yöneticilerinin ve Hakim Ortakların Şahsi Sorumluluğu**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 100.

12 DOĞRUSÖZ, s. 82; AKDAĞ GÜNEY Necla; "Bankalar Kanunu'na göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Verdikleri Zararla Sınırlı Şahsi Sorumluluklarının İsviçre Borçlar Kanunu Mad. 759'da Yer Alan Farklılaştırılmış Teselsül Düzenlemesi İle Karşılaştırılması", **Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007, s. 1207; TEKİNALP Ünal; **Fondaki Bankanın Hukuku**, Lebib Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 73; REİSOĞLU Seza; **Bankacılık Kanunu Şerhi, Cilt II**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2007, s. 1375; TEKİNALP, *Banka Hukuku*, s. 294.

iflasına Fon Kurulu kararı ve TMSF'nin talebi üzerine mahkemece karar verilebileceğinden, bu hüküm yöneticilerin iflasının bir takipsiz iflas olduğunu, yani kanunda belirtilmiş olan maddi nedenlerin varlığı halinde, TMSF tarafından doğrudan iflas davasının açılabileceğini belirtmektedir¹³. Bir başka deyişle banka yöneticilerinin şahsen iflasına karar verilebilmesi için önce TMSF tarafından icra dairesine takip talebi ile başvurulması ve borçluya (banka yöneticilerine) iflas ödeme emri gönderilmesi gerekmektedir¹⁴. Takipli iflasta işlemler icra dairesine yapılan iflas takibine dair taleple başlamasına rağmen, banka yöneticilerinin iflasına karar verilebilmesi için TMSF doğrudan mahkemeye başvurarak söz konusu kişilerin iflasını talep edebilecektir. Bilindiği üzere, İİK. 177 nci¹⁵ maddesi uyarınca da, genel olarak doğrudan iflas yoluna başvurabilmek için yalnızca belirli bir alacağın varlığı yeterli görülmemekte, bunun yanında belirli bazı maddi nedenlerin gerçekleşmiş olması aranmaktadır¹⁶. Banka yöneticilerinin, şahsen iflaslarının istenebilmesine ilişkin maddi şartları Bankacılık Kanunu'nun 71 inci maddesinde özel olarak belirtilmiştir. Bu itibarla, yöneticilere Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesine göre Bankacılık Kanunu'na aykırı karar ve işlemlerin dışındaki sebeplerle şahsi sorumluluklarına gidilerek iflas davası açılması mümkün değildir¹⁷. Buna göre denetlemeler sonucunda bir bankayla ilgili olarak;

13 TEKİNALP, *Fondaki Bankanın Hukuku*, s. 73; AKDAĞ GÜNEY Necla; "Bankalar Kanunu'na göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Verdikleri Zararlı Sınırlı Şahsi Sorumluluklarının İsviçre Borçlar Kanunu Mad. 759'da Yer Alan Farklılaştırılmış Teselsül Düzenlemesi İle Karşılaştırılması", Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007, s. 1207; TEKİNALP Ünal; *Fondaki Bankanın Hukuku*, Lebib Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 73; REİSOĞLU Seza; *Bankacılık Kanunu Şerhi, Cilt II*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2007, s. 1375; TEKİNALP, *Banka Hukuku*, s. 294.

14 DUMANOĞLU Sezai; *İflasın Ertelelenmesi, Borca Batıklık ve İyileştirme Projeleri*, Beta Yayınları, İstanbul, 2011, s.9-10; GÜNEL Mete; *İflas Davaları*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006, s.47; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, *İcra ve İflas Hukuku*, s.626 ; ALTAY Sümer; *Türk İflas Hukuku*, C.1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2004, s. 481; BERKİN, s. 177 vd; BİLGİN Mahmut; *İflas Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 271-272; MUŞUL, s. 1137.

15 İcra ve İflas Kanununun 177 inci maddesinde "Aşağıdaki hallerde alacaklı evvelce takibe hacet kalmaksızın iflasa tabi borçlunun iflasını isteyebilir. 1- Borçlunun malum yerleşim yeri olmaz, taahhütlerinden kurtulmak maksadıyla kaçır, alacaklıların haklarını ihlal eden hileli muamelelerde bulunur veya bunlara teşebbüs eder yahut haciz yoluyla yapılan takip sırasında mallarını saklarsa; 2 - Borçlu ödemelerini tatil etmiş bulunursa; 3 - 301 inci maddedeki hal varsa; 4 - İlama müstenit alacak icra emriyle istenildiği halde ödenmemişse Türkiye'de bir yerleşim yeri veya mümessili bulunan borçlu dinlenmek için kısa bir müddette mahkemeye çağırılır. Bu Kanunun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası burada da uygulanır." hükmü düzenlenmiştir.

16 PEKCANİTEZ / ATALAY / ÖZKAN SUNGURTEKİN / ÖZEKES, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 387.

17 OĞUZ, s. 266.

a) Bankacılık Kanunu'nun 70 inci maddesi kapsamında alınması istenen tedbirlerin Kurul¹⁸ tarafından verilen süre içerisinde ya da her halükârda en geç on iki ay içinde kısmen ya da tamamen alınmaması ya da bu tedbirleri kısmen veya tamamen almış olmasına rağmen, malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığı veya bu tedbirler alınmış olsa dahi malî bünyesinin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi,

b) Faaliyetine devamının mevduat ve katılım fonu sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz ettiğinin ortaya çıkması,

c) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğinin tespit edilmesi,

d) Yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması,

e) Hâkim ortaklarının veya yöneticilerinin, banka kaynaklarını, bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı veya dolanlı olarak kendi lehlerine kullanması veya dolanlı olarak kaynak kullandırması ve bankayı bu suretle zarara uğratması,

Hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararlar bankanın faaliyet iznini kaldırmaya ya da kredi kuruluşunun temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini, zararın mevcut ortakların sermayesinden indirilmesi kaydıyla kısmen veya tamamen devri, satışı veya birleştirilmesi amacıyla Fona devretmeye yetkilidir. Faaliyet izni kaldırılan kredi kuruluşları, bu Kanunda yer alan hükümlere göre, kalkınma ve yatırım bankaları ise genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesinde sayılan kanuni temsil organı üyelerinin ve profesyonel yöneticilerin şahsi sorumluluğu için, bu kişilerin kanuna aykırı olumlu veya olumsuz işlem yapmış olmaları ve bu işlemlerin¹⁹, bankanın 106 ncı madde anlamında tasfiye için ya

18 Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurum (BDDK) ; Kamu tüzel kişiliğini haiz ve mali özerkliğe sahip olup, 5411 sayılı kanununun 93. maddesinde de belirtildiği üzere, bu kanun ve ilgili diğer mevzuatın verdiği yetkiler çerçevesinde finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, mali sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması için, bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatta yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin, kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleştirme, bölünmez, hisse değişimi ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek, yurt içi ve yurt dışı benzer kurumların katıldığı uluslararası mali, iktisadi ve mesleki teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat (uzlaşma) zaptı imzalamak ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ile görevli ve yetkilidir.

19 REİSOĞLU, s. 1369; GÖKTÜRK Kürşat; **Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu Özellikle Şahsi İflas Kapsamında Sorumluluk**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 114.

da 107 nci madde anlamında rehabilite için Fona devrine sebep olmuş²⁰ olması gerekir²¹. Ayrıca sorumluluk doğuran işlemler bankanın hâkim ortaklarına menfaat sağlamak amacıyla yapılmışsa bu ortaklar da şahsen sorumlu tutulacaktır. Bu durumda şahsi sorumluluğuna karar verilen yöneticilerin ve ortakların mahkeme kararıyla iflası için bankanın iflası ön şart değildir.

Öte yandan, Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesinde "doğrudan şahsen iflas" ibaresine yer verilmiştir. Bu suretle Yargıtay 19 uncu Hukuk Dairesi'nin 17.11.1995 tarihli ve 7299/9852 sayılı kararındaki görüş ve sonuçlar kanunlaşmıştır²². Anılan karar uyarınca;

a. Fon, takipli iflas talebinde bulunamamaktadır. Fon istese de takipli iflas yapamaz.

b. Kanun "doğrudan iflas" tan söz ettiği için depo emri tebliği kanuna aykırıdır. Depo kararı yerine getirilerek iflas önlenemez.

c. Mahkeme mali durum incelemesi yaptırarak iznin kaldırılmasının doğru olup olmadığını denetlemelidir.

d. Eski Ticaret Kanunu madde 324'e (TTK md. 376) dayanarak mali durumun düzeltilmesine ilişkin proje sunularak iflasın ertelenmesi istenemez²³. Çünkü, bu aşama, zaten Bankalar Kanunu 68/II ve 69/I-b maddeleri uygulanarak geride kalmıştır²⁴.

20 REİSOĞLU, s. 1577; ALICI Yaşar; **Bankacılık Kanunu Şerhi**, Beta Yayınları, İstanbul, 2007 s. 1180; YILDIRIM M. Kamil; Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları, **Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu**, 26 Ekim 2013, GÜHFD, 2013/2, s. 97; ÇAMOĞLU, *İflasın Koşulları*, s. 17.

21 "Yargıtay ilamında belirtilen gerekirci sebeplere ve özellikle 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun 69. maddesinde 512 ve 538 sayılı kanun hükmünde kararnamele yapılan değişikliklerin Anayasa Mahkemesi'nce iptalinden sonra Hukuk Genel Kurulu'nca boşluk olduğu gerekçesiyle banka yöneticilerinin iflasının boşluk doldurmak suretiyle istenebileceği kabul edilmiş olmasına, 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nu 23.06.1999 tarihinde yürürlükten kaldıran 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 17. maddesinde banka yöneticilerinin iflasının düzenlenmiş bulunmasına, 4389 Sayılı Bankalar Kanunu'nu yürürlükten kaldıran 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nun 110. maddesinde banka yöneticilerinin ve denetçilerinin şahsi iflası konusunda düzenleme yapılmış olmasına, bankanın faaliyetinin durdurulduğu tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri gözetilerek karar verilmiş bulunmasına göre davalının karar düzeltme isteminin reddi gerektirdiği belirtilmiştir. " Yargıtay 19. HD. 25.1.2011 T. 201/12155 E. 2011/633 K. (www.uyap.gov.tr)

22 ÖZTRAK Şenay; **Bankaların ve Özel Finans Kurumlarının İflası**, BDDK Yayını, Ankara, 2003, s. 2.

23 28/2/2018 tarih ve 7101 sayılı ve İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, İflasın Ertelenmesi kaldırılmıştır. Bununla birlikte, adı geçen Kanunun 46 nci maddesine göre; "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görülmekte olan iflâsın ertelenmesi ve konkordato talepleri hakkında talep tarihinde yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanmasına devam olunur".

24 TEKİNALP, *Fondaki Banka Hukuku*, s. 70.

Burada Fon, bankanın iflasını mevduat sahiplerinin yerine istemektedir. Bunun anlamı, Fonun, mevduat sahiplerini iflas masasında temsil etmesidir. Fon, Bankacılık Kanunu'nun uygulanmasıyla sınırlı olmak üzere, İİK'da yazılı iflas dairesinin alacaklılar toplantısının ve iflas idaresinin, görevleriyle yetkilerine sahip olarak, bankayı adeta tek başına İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde tasfiye eder²⁵.

Bankacılık Kanunu'nun 142 nci maddesi uyarınca; Fon, Fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflas ve tasfiye idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır²⁶. O yerde, birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması hâlinde, bu davalar (1) ve (2) numaralı asliye ticaret mahkemesinde görülür²⁷.

Bu durumda Fon tarafından şahsen iflası istenen banka yönetici ve ortaklarına iflas ödeme emri göndertmeye gerek kalmadan, doğrudan doğruya borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesine başvurarak, borçluya karşı iflas davası açılır.

Doğrudan doğruya iflas davasının tabi bulunduğu yargılama usulü, adi iflas yolundaki hükümlere atıf suretiyle düzenlenmiştir (İİK. md. 181). Ancak atıf yapılan maddeler arasında 158 inci madde yer almadığından özellikle depo kararına ilişkin hükümler burada uygulanmayacaktır. Bu durumda iflas davası İİK. md. 166/II'deki usulle (dava tarihinde tirajı ellibinin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile birlikte borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede ve Ticaret Sicili Gazetesiyle) ilan olunur. Alacaklılar iflas talebinin ilanında itibaren on beş gün içinde davaya müdahale veya itiraz ederek, mahkemeden iflas talebinin reddini isteyebilirler²⁸.

Bankacılık Kanunu'nun 140 ıncı maddesi uyarınca Fon alacaklarına ilişkin davalarda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yer alan basit yargılama usulü hükümleri uygulanır²⁹ (HMK. md. 316- 322). Asliye ticaret mahkemesi, borçluyu dinlemek için en kısa zamanda duruşmaya çağırır. Borçlu gelmezse yargılamaya borçlunun yokluğunda devam edilir³⁰. Asliye ticaret mahkemesi yapacağı inceleme sonucunda

25 TEKİNALP, *Fondaki Banka Hukuku*, s. 71.

26 ÇAMOĞLU Ersin, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2007, s. 21-22.

27 ALICI, s. 1184; GÖKTÜRK Kürşat; *Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu Özellikle Şahsi İflas Kapsamında Sorumluluk*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 202.

28 KURU/ARSLAN/YILMAZ, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 549.

29 KURU/ARSLAN/YILMAZ, *İcra ve İflas Hukuku*, s. 550.

30 KURU Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder; *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 3. Baskı 2017, s. 912.

alacağın ve doğrudan doğruya iflas sebebinin varlığını tespit ederse borçluya depo kararı vermeden, doğrudan doğruya borçlunun iflasına karar verilir³¹.

İhtiyati tedbirin varlığını koruma süresi HMK'da 10 gün iken, Bankacılık Kanunu'nda Fon alacakları için bu süre 6 ay olarak belirlenmiştir³².

Ayrıca Bankacılık Kanunu'nun 138 inci maddesi uyarınca Fonun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi hâlinde İcra ve İflas Kanunu'nda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz.

III. BANKA YÖNETİCİ VE ORTAKLARINA İLİŞKİN İFLAS DAVASINDA İSPAT

A. Genel Olarak İspat

Dava konusu yapılan hakkın gerçekten var olup olmadığının anlaşılması, maddi hukukun o hakkın doğumunu veya sona ermesini kendisine bağladığı iddiaların doğru olup olmadığının tespit edilmesi sonucunda mümkün olur. Dava konusu hakkın ve buna karşı yapılan savunmanın dayandığı vakıaların var olup olmadıkları hakkında

31 "5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 106. maddesinde, "Bir bankanın bu kanun hükümlerine göre faaliyet izninin kaldırılması halinde yönetim ve denetimi fona intikal eder.", "Zamanaşımı" başlıklı 141. maddesinde; "Bu Kanundan kaynaklanan fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresi 20 yıldır." 142. maddesinde de, "Fon, fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflas ve tasfiye idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır." hükümleri bulunmakta, yine aynı kanunun geçici 16. maddesinde de, "Bu kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek, zamanaşımı ve diğer konularda fon lehine getirilen hükümler makale şamildir." hükmü yer almaktadır. Somut olayda davacı bankanın, mevduat kabul etme ve bankacılık yapma işlemleri kaldırılmış ve iflasına karar verilmiş olup, tasfiye işlemleri TMSF bünyesinde yürütülmektedir. 5411 sayılı kanunun yukarıda belirtilen 141. maddesi gereğince, söz konusu kanundan kaynaklanan fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresi 20 yıl olup, aynı yasanın geçici 16. maddesi gereğince de, anılan kanun ile fon alacağının tahsili bakımından zamanaşımı ve diğer konularda fon lehine getirilen hükümlerin geriye etkili (makale şamil) olacağı belirtildiğine göre, konut kredisinden kaynaklanan ve bankacılık yapma işlemleri ve mevduat kabul etme izni kaldırılan müflis Marmara Bankası A.Ş. İflas İdaresi tarafından açılan iş bu davada, 20 yıllık zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. (Bkz. benzer bir olayda Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca verilen 05/04/2006 gün 06/12-110 esas 2006/122 sayılı karar da aynı yöndedir.) O halde dava konusu kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacak nedeniyle, olayda uygulanması gereken 5411 sayılı Kanunun 141. maddesi gereğince, dava tarihi itibarıyla 20 yıllık zamanaşımı süresi dolmadığından, mahkemece işin esaslı incelenerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir. " Yargıtay 13. HD. 4.3.2013 Tarih, 2013/1628 E, 2013/5105 K. (www.uyap.gov.tr)

32 OĞUZ, s. 266.

mahkemeye kanaat verilmesi işlemine ispat denir³³ . Bir taraf ancak dayandığı vakıaların doğru olmadığını ispat ederek davayı kazanır ya da davanın reddini sağlayabilir. Davacı, davasında ne kadar haklı olursa olsun davasını dayandırdığı vakıaları ispat edemez veya ispat eder de davalı bunların hilafını ispat ederse, davayı kaybeder³⁴.

Kural olarak kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça “ taraflardan her biri hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür” (MK. md. 6). Yine, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun “İspat yükü” başlığını taşıyan 190 ıncı maddesine göre; “İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakiaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir. Kanuni bir karineye dayanan taraf, sadece karinenin temelini oluşturan vakiaya ilişkin ispat yükü altındadır. Kanunda öngörülen istisnalar dışında, karşı taraf, kanuni karinenin aksini ispat edebilir.”

Davada hangi vakıaların ispat edilmesi gerektiği belirlendikten sonra, bu vakıaların kimin tarafından ispat edilmesi gerektiği sorusuna ispat yükü denir³⁵.

Bir davada her iki taraf da, ispat yükünün kime düştüğünü gözetmeden delil göstermişse hakim ispat yükünün hangi tarafa düştüğünü araştırmasına gerek yoktur; çünkü hakim, ilk önce tarafların gösterdikleri delilleri incelemekle yükümlüdür. İki tarafın gösterdiği deliller ile davaya ilişkin bütün çekişmeli durumlar aydınlanmışsa gene ispat yükünün hangi tarafa düştüğünü araştırmakta bir yarar yoktur. Buna karşılık, gösterilen delillerin hakime dava hakkında tam bir kanaat vermemesi halinde, ispat yükünün hangi tarafa düştüğünün tespit edilmesi gerektirir³⁶. Ceza usulündeki “davanın delil yetersizliğinden olayı beraat ettirilmesine” benzeyen bir kurum, medeni usul hukukunda

33 KURU / ARSLAN / YILMAZ, *Medeni Usul Hukuku*, s. 417.

34 KURU Bakı; **Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.II**, 6. Baskı, İstanbul, 2001, s.2073; PEKCANİTEZ Hakan / ATALAY Oğuz / ÖZKAN SUNGURTEKİN Meral / ÖZEKES Muhammet; **Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler**, 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, s. 402; POSTACIOĞLU İlhan; **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, 6. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015, s. 596-597; ÜSTÜNDAĞ Saim; **Medeni Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2000, s.637; PEKCANİTEZ Hakan; “Elektronik Ticaretin Türk İspat Hukukuna Getirdiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, **Uluslararası İnternet Hukuku Sempozyumu**, İzmir, 2001, s.399; BİLGE Necip / ÖNEN Ergün; **Medeni Yargılama Hukuku Dersleri**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978, s. 554; BERKİN M. Necmeddin; **İspat Hukukunda Senet Delili ve Yazılı Şekil**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1946/4, s. 1178.

35 KURU/ ARSLAN/ YILMAZ, *Medeni Usul Hukuku*, s. 418; PEKCANİTEZ/ATALAY/OZEKES, *Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler*, s. 336.

36 PEKCANİTEZ/ATALAY/OZEKES, *Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler*, s. 338.

yoktur. Bu halde hakimin ispat yükünün hangi tarafa düştüğünü tespit etmesi ve o taraftan uyuşmazlığın konusu vakıaları ispat etmesini istemesi gerekir³⁷.

Taraflardan her biri, iddiasına veya savunmasına dayanak yaptığı olguların varlığı ve doğruluğu hakkında delil getirmek zorundadır³⁸. Taraflardan biri bu zorunluluğu yerine getirmediği takdirde bu durum hakkın yokluğunu, yani hakkın varlığının ispat edilmediğini gösterdiğinden iddiasının veya savunmanın reddi sonucunu doğuracaktır³⁹.

Kural olarak ispat yükü ilk önce davacıya düşer; yani davacı davasını dayandırdığı vakıaları ispat etmelidir. İspat yükünün tarafların rolü ile bir ilgisi yoktur yani ispat yükü davacıya düşebileceği gibi, davalıya da düşebilir. Bu konudaki genel kurala göre bir vakıadan kendi lehine haklar çıkararak taraf, o vakıayı ispat etmelidir. Bu taraf davacı olabileceği gibi davalı da olabilir.

Ancak, yukarıda incelenmiş olan genel kuralın bazı istisnaları vardır. Genel kuralı düzenleyen Medeni Kanun'un 6 ncı maddesinde yer alan "kanunda aksine hüküm bulunmadıkça" deyimi ile genel kuralın bazı istisnalarının bulunduğu belirtilmiştir. Bu durumlarda, ispat yükü bir vakıadan kendi lehine haklar çıkararak tarafa değil, o vakıa aleyhine olan tarafa aittir. Normal bir duruma dayanan tarafın, bu iddiasını ispat etmesi gerekmez; ispat yükü bu normal durumun aksini iddia eden tarafa düşer. Örneğin bir hakkın doğumu için kanunen iyiniyet şart kılınan hallerde asıl olan iyiniyetin varlığıdır (MK. md. 3). Bu nedenle, karşı tarafın kötü niyeti ispat etmesi gerekir. Aynı şekilde örneğin davalı kendi imzasını taşıyan bir senedi davacıya sadece beyaz imza ile verdiğini senet metninin davacı tarafından doldurulduğunu ve bunu anlaşmalarına aykırı olduğunu iddia ederse, bu iddia normal duruma aykırı olduğundan senet metninin doğru olduğunu davacı değil, senedin doğru olmadığını davalı ispat etmelidir⁴⁰.

37 KURU/ARSLAN/YILMAZ, *Medeni Usul Hukuku*, s. 420.

38 TUTUMLU Mehmet Akif; **Medeni Yargılama Hukukunda Delillerin İleri Sürülmesi**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000, s. 38; YILDIRIM M. Kamil; **Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi**, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1990, s. 216.

39 AKINTÜRK Turgut; **Medeni Hukuk**, Beta Yayınları, 27. Baskı, İstanbul, 2016, s. 97.

40 PEKCANİTEZ/ATALAY/OZEKES, *Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler*, s. 332; KURU/ARSLAN/YILMAZ, *Medeni Usul Hukuku*, s. 420.

B. 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'na Göre Banka Yönetici ve Ortakların İflasında İspat Yükü

Bazı hallerde bir vakıyı kimin ispat etmesi gerektiği özel bir kanun hükmü ile belirlenmiştir. Kanun, “kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça” demek suretiyle bazı haller saklı tutulmuştur (MK. md. 6). Bu hallerde ispat yükünün kime düştüğünü araştırmaya gerek yoktur. İspat yükü özel kanun hükümlerinde yazılı olan kimselere düşer. İspat yükünün özel kanun hükümleri ile belirlendiği hallerden biri Bankacılık Kanunu'nun 137 nci maddesidir.

Bankacılık Kanunu'nun 137 nci maddesine göre; “Fon tarafından bu Kanunun 108 ve 110 uncu maddeleri uyarınca açılmış ve açılacak davalarda ispat külfeti davalıya aittir”. Bu düzenleme ile ispat yükü, bankada sözleşme ilişkisiyle çalışan yöneticilerin üzerinde bırakılmıştır⁴¹.

Fon tarafından açılan ve yürütülen bütün şahsi davalarda, hükmedilmesi talep edilen kişiler sorumlu olmadıklarını savunurlarsa, yukarıdaki, hüküm gereğince sorumsuzluklarını yani sorumluluk şartlarının yerine gelmemiş olduğunu, mesela iyiniyetli olduklarını ya da kusurlu olmadıklarını bizzat kendilerinin ispat etmeleri istenecektir⁴².

Bu hükmün amacı gerekçede alacakların tahsilinde sürat sağlamak ve kamuoyunda infiale sebep olan banka suiistimallerinden sorumlu kişilerin sorumluluklarını teminat altına almak olarak açıklanmıştır. Fon ve Fona devredilen bankalar tarafından açılan davalarda davanın kanıtlanması için gerekli kanuni defterler ile bu defterlerdeki kayıtların dayanağı olan belgelerin davalıların eli mahsulü olması, bu defter ve kayıtların usulüne uygun tutulmamış olması veya kayıt dışı işlemlerin bulunması veya bazı kanıtların karartılmış olması gibi nedenlerle ve mevzuata göre ispat yükünün davacıda olmasından dolayı

41 REİSOĞLU, s. 1556; TEKİNALP, *Banka Hukuku*, s. 344; GÖKTÜRK, s. 157; YILDIRIM M. Kamil, “Bankacılık Kanunu Gereğince Açılan Şahsi Sorumluluk Davasında İspat Yükü Kuralı Hakkında Düşünceler”, Prof. Dr. Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. I, Yetkin Yayınları, Ankara 2009, s. 1297; ALICI, s. 1157; PULAŞLI Hasan; *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. I, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 1151.

42 ÇAMOĞLU Ersin; “Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu”, Prof. Dr. Şener Akyol'a Armağan, İstanbul, 2011, s. 413; KENDİGELEN Abuzer; *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, Güncellenmiş 2. Baskıdan 3. (Tıpkı) Baskı, XII Levha Yayınları, İstanbul, 2016, s. 460; PULAŞLI, s. 1152; HELVACI Mehmet; “Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül”, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, 26 Ekim 2013, GÜHFD, 2013/2, s. 81; YASAMAN Hamdi, “Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları”, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, 26 Ekim 2013, GÜHFD 2013/2, s. 98.

iddiaların davacıların kusuru nedeniyle ispat edilememesi ve bunun sonuçlarından davalıların yararlanması olması, oysa hiç kimsenin kendi kusurundan lehine sonuç çıkaramayacağına ilişkin temel hukuk prensibi yanında, banka tüzelkişiliğine verilen zararın boyutlarının fahiş derecede çok yüksek ve astronomik tutarlarda oluşu, ekonomik ve mali açıdan zayıf durumda olan ve geçim sıkıntısı içerisinde bulunan mevduat sahiplerinin korunması açısından bu mevduat alacaklılarının TMSF ve Hazine tarafından devralınması ile ekonomik ve mali piyasalarda birer güven kurumu olan bankalara karşı bu güvenin korunmasında üstün kamu çıkarlarının bulunması nedenleriyle, banka yöneticileri ile diğer ilgili personeline karşı açılmış ve açılacak alacak ve tazminat davalarında ispat yükünün davalılara yüklenmesi hak ve adalet duygularına uygun düşecektir⁴³.

Fona intikal eden banka kaynaklarını kullanan hakim ortaklardan Fon alacaklarının tahsilinde geçmiş dönemde yapılan muvazaalı işlemlerin ispatında mevzuat karşısında yetersiz kalınması ve objektif delil tespitinin her zaman mümkün olmaması nedeniyle bu muvazaalı işlemler Fona karşı geçersiz sayılmak ve aksinin ispatı karşı tarafa yükletilmek suretiyle Fon alacağının tahsilinin hızlandırılması amaçlanmıştır; ancak ispat külfetine ilişkin olarak getirilen bu istisna, banka kaynaklarının istismarı halinde hakim ortaklar ve yöneticiler aleyhine Fon tarafından açılacak davalar ve şahsi sorumluluk davaları ile sınırlı olduğu gerekçede belirtilmiştir.

SONUÇ

Türk Hukukunda kural olarak tacirler iflasa tabi olduğu halde istisnai durumlarda tacir olmadığı veya tacirlere ilişkin hükümlere tabi olmamasına rağmen iflas hükümlerinin uygulanması söz konusu olabilir. 5411 sayılı Bankacılık Kanununda banka yönetici ve denetçilerinin kanuna aykırı karar ve işlemleriyle banka hakkında 71 inci madde hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti halinde bankaya verdikleri zararlar sınırlı olmak kaydıyla doğrudan iflas yöntemi ile takip edilmeleri mümkündür. Böyle bir durumun tespit edilmesi halinde Fon Kurulu kararına ve TMSF'nin talebi üzerine doğrudan şahsen iflaslarına mahkeme tarafından karar verilebilir. Burada söz konusu olan sorumluluk bankaya verilen zararlar sınırlıdır. Banka yöneticilerinin şahsen iflasına karar verilebilmesi için önce TMSF tarafından icra dairesine takip talebi ile başvurulması ve borçluya

43 REİSOĞLU, s. 1556; YILDIRIM, s. 1315.

(banka yöneticilerine) iflas ödeme emri gönderilmesi gerekmemektedir. Fon tarafından Banka Kanununun 108 ve 110 uncu maddeleri uyarınca açılmış ve açılacak davalarda ispat külfeti davalıya aittir, yani ispat yükü bankada sözleşme ilişkisiyle çalışan banka yöneticilerine aittir.

KISALTMALAR

age.	: Adı geçen eser
Bank K.	: 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu
BATİDER.	: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi
BK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Fon Kurulu	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu
GÜHFD.	: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.	: Hukuk Dairesi
HMK.	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK.	: 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu
Kurul	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TTK.	: Türk Ticaret Kanunu
s.	: Sayfa
md.	: Madde
Yarg.	: Yargıyay

KAYNAKLAR

AKDAĞ GÜNEY Necla; “Bankalar Kanunu’na göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Verdikleri Zararla Sınırlı Şahsi Sorumluluklarının İsviçre Borçlar Kanunu Art. 759’da Yer Alan Farklılaştırılmış Teselsül Düzenlemesi İle Karşılaştırılması”, **Prof. Dr. Hüseyin Ülgen’e Armağan**, İstanbul, 2007, s. 1207- 1240 (Şahsi sorumluluk).

AKINTÜRK Turgut; *Medeni Hukuk*, Beta Yayınları, 27. Baskı, İstanbul, 2016.

ALICI Yaşar; *Bankacılık Kanunu Şerhi*, Beta Yayınları, İstanbul 2007.

ALTAY Sümer; *Türk İflas Hukuku*, C.1, Vedat Kitapçılık, İstanbul , 2004.

BATTAL Ahmet; **Bankacılık Kanunu Şerhi**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2006.

BERKİN Necmeddin M.; **Tatbikatçılara İflâs Hukuku Rehberi**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayinevi, İstanbul , 1972.

BERKİN M. Necmeddin; “İspat Hukukunda Senet Delili ve Yazılı Şekil”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, İstanbul, 1946/4.

BİLGE Necip/ÖNEN Ergün; **Medeni Yargılama Hukuku Dersleri**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978.

BİLGİN Mahmut; **İflas Davaları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.

ÇAMOĞLU Ersin; **Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin İflasının Koşulları**, Batider, C. XXVII, S. 1, Mart 2011, s. 5-17 (İflas Koşulları).

ÇAMOĞLU Ersin; **Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, 2. Bası, İstanbul, 2007, (Sorumluluk).

ÇAMOĞLU Ersin; “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu”, **Prof. Dr. Şener Akyol’a Armağan**, İstanbul, 2011, s. 407-417, (Hukuki Sorumluluk).

DOĞRUSÖZ Hanife; **Banka Yöneticilerinin ve Hakim Ortakların Şahsi Sorumluluğu**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.

DUMANOĞLU Sezai; **İflasın Erteleme, Borca Batıklık ve İyileştirme Projeleri**, Beta Yayınları, İstanbul, 2011.

GÖKTÜRK Kürşat; **Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu Özellikle Şahsi İflas Kapsamında Sorumluluk**, Adalet, Ankara 2013.

GÜNEL Mete; **İflas Davaları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006.

HELVACI Mehmet; **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu**, Beta, İstanbul, 2001.

KENDİGELEN Abuzer; **Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, Güncellenmiş 2. Baskıdan 3. (Tıpkı) Bası, XII Levha, İstanbul, 2016.

KURU Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder; **İcra ve İflas Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, (İcra ve İflas Hukuku).

KURU Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder; **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017(Medeni Usul Hukuku).

KURU Baki; **İstinaf sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.

MUŞUL Timuçin; **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.

OĞUZ Sefer; "Bankacılık Kanunu Kapsamında Banka Yöneticilerinin Şahsi Sorumlulukları", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 8, Sayı 1, 2017, s.255-285.

OY Osman; **Bankalar Kanununa Göre Yönetim Kurulu, Yönetici ve Ortakların Hukuki ve Cezai Sorumlulukları ve 4389 Sayılı Bankalar Kanunu**, 2. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2002.

ÖZTRAK Şenay; **Bankaların ve Özel Finans Kurumlarının İflası**, BDDK Yayını, Ankara, 2003.

PEKCANITEZ Hakan; "Elektronik Ticaretin Türk İspat Hukukuna Getirdiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Uluslararası İnternet Hukuku Sempozyumu**, İzmir, 2001.

PEKCANITEZ Hakan / ATALAY Oğuz / ÖZKAN SUNGURTEKİN Meral / ÖZEKES Muhammet; **Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler**, 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, (Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler).

PEKCANITEZ Hakan / ATALAY Oğuz / ÖZKAN SUNGURTEKİN Meral / ÖZEKES Muhammet; **İcra ve İflas Hukuku**, 17. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, (İcra ve İflas Hukuku).

POSTACIOĞLU İlhan E.; **İflâs Hukuku İlkeleri**, C. I, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınevi, İstanbul, 1978.

POSTACIOĞLU İlhan; **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.

PULAŞLI Hasan; **Şirketler Hukuku Şerhi**, C. I, 2. Bası, Adalet Yayınları, Ankara 2014.

REİSOĞLU Seza; **Bankacılık Kanunu Şerhi**, Cilt II, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2007.

TAŞPINAR AYVAZ Sema; **İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma**, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2006.

TEKİNALP Ünal; **Banka Hukukunun Esasları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009 (Banka Hukukunun Esasları).

TEKİNALP Ünal; **Fondaki Bankanın Hukuku**, Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş., İstanbul, 2003, (Fondaki Banka).

TUTUMLU Mehmet Akif; **Medeni Yargılama Hukukunda Delillerin İleri Sürülmesi**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000.

ÜSTÜNDAĞ Saim; **İflâs Hukuku**, İstanbul, 2009.

ÜSTÜNDAĞ Saim; **Medeni Yargılama Hukuku**, 7. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2000.

YASAMAN Hamdi; **Banka Hukuku İle İlgili Makaleler, Hukuki Mütalaalar, Bilirkişi Raporları**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2005.

YILDIRIM M. Kamil; "Bankacılık Kanunu Gereğince Açılan Şahsi Sorumluluk Davasında İspat Yükü Kuralı Hakkında Düşünceler", **Prof. Dr. Haluk KONURALP Anısına Armağan**, Yetkin Yayınları, C. I, Ankara 2009.

YILDIRIM Kamil; **Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi**, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1990.

YÜKSEL Sait / YÜKSEL Aslı / YÜKSEL Ülkü; **Bankacılık Hukuku ve İşletmesi**, Beta Yayınları, İstanbul, 2004.

